

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83399,Ryka-Waclaw.html>
2022-10-03, 17:18

Ryka Waclaw

RYKA Waclaw (23 VII 1931, Lwów – 20 V 1996, okolice Parku Narodowego Yellowstone, USA), geolog i petrograf. Syn Wilhelma, drukarza, i Zofii z domu Dobosz.

Szkolę średnią ukończył w 1951 w Krakowie, po czym podjął studia geologiczne (u A. Gawła i M. Książkiewicza) w UJ w Krakowie (wtedy okresowo w AGH). Studencką praktyką geologiczną w okolicy Barda związał się z Inst. Geologicznym Centralnego Urzędu Geologii – później Państwowym Inst. Geologicznym – co zaowocowało magisterium (1956) oraz publikacją *O intruzji diabazowej w zachodniej części niecki bardziańskiej* (1957). Po studiach pracował w Zakładzie Petrografii i Geochemii IG (PIG) w Warszawie. Doktorat uzyskał w 1961 na podstawie rozprawy *Zjawiska metamorfizmu w obrzeżeniu płyty wschodnioeuropejskiej* (promotor A. Łaskiewicz), a habilitację w 1969, przekładając studium *Czarnikity Podlasia*. Profesurę otrzymał w 1976 (zwyczajną w 1985). W 1994 został członkiem PAU. W 1981–89 był dyrektorem naczelnym PIG. Ogłosił drukiem ponad 200 publikacji (artykuły, monografie, mapy, słowniki, katalogi analiz chemicznych i rdzeni wiertniczych).

Zainteresowania badawcze R. koncentrowały się wokół problematyki petrograficznej i geochemii skał plutonicznych (głębinowych i wulkanicznych) oraz metamorficznych. Studia w niecce bardziańskiej w Świętokrzyskiem doprowadziły do ustalenia zasięgu występowania staropaleozoicznych diabazów. Do tych zagadnień wracał w latach późniejszych, wzbogacając wiedzę o utworach tufogenicznych (m.in. wkładki tufów w piaskowcach), także w innych częściach tego regionu. Badał porfiryty płn.-wsch. obrzeżenia Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, granulity Gór Sowich w Sudetach i in. Przez lata uczestniczył w projekcie rozpoznania krystalicznego podłoża płn.-wsch. Polski. Zaowocowało to publikacjami indywidualnymi i zbiorowymi, a w tym: *Skały*

metamorficzne podłoża płn.-wsch. Polski (Kruszyniany, Krynki, Mielnik) (1961). Na tej podstawie powstał (pod red. S. Kubickiego z udziałem R.) *Atlas geologiczny podłoża krystalicznego polskiej części platformy wschodnioeuropejskiej* (1982), wyróżniony w 1986 nagrodą państwową II stopnia. Z tego zakresu ukazało się kilka monografii przy udziale autorskim R.: *Geology of the tajno massif* (1992), *Geology and Evolution of Etłk Syenite Massif* (1994), *Geology of the Suwałki Anorthositic Massif*.

Rozpoznał przejawy metamorfizmu regionalnego wyżyn środkowopolskich, ślady wulkanizmu na Niżu Polskim – to ostatnie pozwoliło na ustalenie stratygrafii skał z tym związanych zwłaszcza w permie. Niezależnie od tego badał złoża siarki w trzeciorzędowym zapadlisku przedkarpackim, opowiadając się za istotną rolą bakterii w redukcji siarczanów.

Dbął o precyzję oraz właściwą dokumentację odwiertów. Z tego względu był współautorem słowników stratygraficznych, katalogów analiz chemicznych minerałów i skał, zeszytów *Profile głębokich wierceń PIG*. Opracowany wspólnie z A. Maliszewską *Słownik petrograficzny* miał dwa wydania (1982 i 1991) oraz edycję rosyjską (1989).

Uczestniczył w pracach wielu kolegów oraz redakcji (rady naukowej, Komitety PAN, czasopisma: „Kwartalnik Geologiczny”, „Archiwum Mineralogiczne”, „Mineralogia Polonica”). Aktywny członek Polskiego Tow. Geologicznego (m.in. organizator zjazdu na ziemi suwalskiej, 1993) oraz Polskiego Tow. Mineralogicznego. Działał we władzach International Geological Correlation Programme i in. Był także członkiem Ukraińskiej Akad. Nauk.

SBTP (W. Mizerski, H. Sylwestrzak, H. Urban); „Przegląd Geologiczny” 1996 (H. Sylwestrzak).

Zbigniew Wójcik